

Hoofdstuk 15 Bureau Jeugdzorg, toegang tot de jeugdzorg

Wet op de Jeugdzorg

De Wet op de Jeugdzorg die per 1 januari 2005 van kracht is, vraagt om duidelijke samenwerking van alle jeugdzorgaanbieders. De kern van de Wet: de cliënt, ouder en kind staan centraal, er ontstaat recht op jeugdzorg en er is één centrale en herkenbare toegang tot de jeugdzorg. De cliënt heeft recht op juiste jeugdzorg. Bureau Jeugdzorg is de spin in dit web.

Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg is de toegangsdeur tot jeugdzorg voor kinderen tot 18 jaar. Ouders hebben de eerste verantwoordelijkheid over de opvoeding van hun kind. Hierin worden ze ondersteund door bijvoorbeeld school en consultatiebureau. Wanneer er toch een situatie ontstaat waarbij de problemen te groot worden (of de draagkracht van de ouders en omgeving niet toereikend meer is), kan een ouder naar Bureau Jeugdzorg stappen voor hulp. Bureau Jeugdzorg is op de hoogte van alle zorgvoorzieningen in de regio en is verantwoordelijk voor goede afstemming van alle mogelijkheden.

1) Jeugdhulpverlening

Vrijwillige hulp

Bureau Jeugdzorg bespreekt met de ouders wat het probleem is en beoordeelt of er hulp nodig is. Vervolgens beschrijft Bureau Jeugdzorg in het indicatiebesluit welke aanpak noodzakelijk is en welke deskundigheid daarbij ingezet moet worden. De hulp moet zo goed mogelijk zijn: doeltreffend en doelgericht en afgestemd op de behoefte van het kind(en de ouders). Wanneer de ouders en het kind akkoord gaan met de geïndiceerde hulp, dan kunnen zij een keuze maken uit het aanbod van geschikte hulpvormen en gaat de gekozen zorgaanbieder de hulp uitvoeren.

Bureau Jeugdzorg verleent zelf geen hulp. Bureau Jeugdzorg benadert wel ouders van kinderen die zelf geen hulp inroepen, maar waarover een melding is binnengekomen (bijvoorbeeld via school). Vervolgens volgt zij het verloop van de hulpverlening op afstand.

Verplichte hulp

Wanneer de ouders géén hulp accepteren, wordt de Raad van de Kinderbescherming ingeschakeld voor een onderzoek. De Raad kan bij de kinderrechter een kinderschermingsmaatregel aanvragen om zo het kind te verzekeren van zorg. Ook bij verplichte hulpverlening moet Bureau Jeugdzorg zo veel mogelijk hulpvraaggericht werken. Bureau Jeugdzorg heeft daarnaast de taak om kinderen, die zelf niet om hulp (kunnen) vragen, te beschermen. Daarom zijn de gezinsvoogdij-instellingen, jeugdreclassering en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling onderdeel geworden van Bureau Jeugdzorg.

2) Jeugdbescherming

(Gezinsvoogdij-)instelling

Bureau Jeugdzorg is verantwoordelijk voor alle taken en bevoegdheden van de (gezins-)voogdij-instellingen (alleen de gezinsvoogdij-instelling voor minderjarige asielzoekers werkt nog zelfstandig). Wanneer de kinderrechter een kindbeschermingsmaatregel oplegt, dan voert een (gezins-)voogdij-instelling van Bureau Jeugdzorg die uit. Alle voogdij-instellingen zijn tevens gezinsvoogdij-instellingen (OTS) en zijn onderdeel van de bureaus jeugdzorg. In totaal zijn er 19 instellingen: 15 provinciale en grootstedelijke instellingen en 4 landelijke instellingen die zich op specifieke doelgroepen richten (op basis van religie of handicap). (Zie Hoofdstuk 16: Andere Voorzieningen voor Pleegzorg.)

Het provinciale Bureau Jeugdzorg is gevestigd in Eindhoven. Voor een betere bereikbaarheid zijn er dependances in de regio. (Zie Hoofdstuk 19: Adressen en sites.)

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Bureau Jeugdzorg is verantwoordelijk voor de taken van het AMK. Het AMK is ingelijfd bij Bureau Jeugdzorg. Het AMK signaleert problemen van kinderen en geeft op verzoek of uit eigen beweging advies aan ouders, rechters en hulpverleners.

Iedereen die misstanden ten aanzien van kinderen in gezinnen, tehuizen of pleeggezinnen signaleert, kan deze aan de AMK melden. Het AMK is 24 uur per dag bereikbaar (tel. 0900 - 123 12 30)

Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming valt ook onder Bureau Jeugdzorg en heeft drie werkterreinen: Bescherming, scheiding & omgangsregelingen en strafzaken. Daarnaast heeft de Raad ook een taak op andere terreinen waarbij de belangen van het kind op het spel staan, zoals adoptie, naamswijziging of opname van een pleegkind. De Raad doet onderzoek, adviseert in juridische procedures en kan maatregelen of sancties voorstellen.

De Raad voor de Kinderbescherming probeert hulp te vinden voor problemen van kinderen. Iedereen die misstanden ten aanzien van kinderen in gezinnen, tehuizen of pleeggezinnen signaleert kan deze aan de Raad voor de Kinderbescherming melden.

De Raad probeert ervoor te zorgen dat de beslissingen die genomen (moeten) worden, in het belang zijn van de kinderen. Hiervoor geeft de Raad op verzoek of uit eigen beweging advies aan ouders, rechters en hulpverleners.

Wat hebt u of uw pleegkind met de Raad te maken

U bent, als pleeggezin, verplicht de medewerkers van de Raad toegang te verlenen tot uw gezin ten behoeve van uw pleegkind. Pleegouders kunnen de Raad om hulp vragen wanneer de veiligheid van hun pleegkind in het gedrang dreigt te komen.

Wanneer uw pleegkind eenmaal geplaatst is, zult u niet veel van de Raad horen, tenzij er advies gevraagd wordt door de plaatser, de ouders, door uzelf of Pleegzorg.

De RvdK heeft ook als wettelijke taak het toetsen van de beëindiging van de uithuisplaatsing en het niet-verlengen van een OTS-plaatsing.

Samenwerking van Bureau Jeugdzorg met De Triangel.

Wanneer Bureau Jeugdzorg een uithuisplaatsing indiceert, zal De Triangel de opdracht krijgen om deze hulp aan te bieden en uit te voeren. Het kind wordt dan vrijwillig in uw gezin geplaatst.

Vrijwillige plaatsing

De casemanager van Bureau Jeugdzorg is degene die vrijwillig te plaatsen kinderen doorverwijst naar De Triangel. Hij moet ervoor zorgen dat er hulp komt voor het kind en zijn ouders. Daarnaast onderhoudt hij op -vrijwillige basis- contact met de ouders van uw pleegkind. Ook toetst (de casemanager van) Bureau Jeugdzorg of Pleegzorg zijn taken goed uitvoert.

OTS of voogdijplaatsing

Als ouders niet vrijwillig de geïndiceerde hulp aan hun kind accepteren, kan het noodzakelijk zijn dat de rechter hierover een beslissing neemt en een machtiging afgeeft. De Triangel zal dan de pleegzorg uitvoeren en begeleiden binnen het "justitiële kader". Uw pleegkind wordt bij u geplaatst middels een OTS, (ondertoezichtstelling, waarbij de ouders zoveel mogelijk verantwoordelijkheden blijven dragen, maar gestuurd en geadviseerd worden door de gezinsvoogd) of een voogdijmaatregel (waarbij Bureau Jeugdzorg formeel de het gezag draagt en de voogd dit uitvoert). (Zie ook Hoofdstuk 3: Gezag.)

Hulp in drie stappen

1. Indicatiebesluit door Bureau Jeugdzorg.

Wanneer Bureau Jeugdzorg vindt dat een kind en zijn ouders hulp nodig hebben, beschrijft Bureau Jeugdzorg dit in een indicatiebesluit. Hierin staan (een of meerdere) van de drie vormen van zorg voor het kind aangegeven. Te weten: 'jeugdhulp', 'verblijf' en/of 'observatiediagnostiek'. In dit besluit staat welke hulp nodig is, de omvang (hoeveel uren per dag of week) en wie die zorg kan verlenen. Ook de geplande duur van hulpverlening en het perspectief staan beschreven. Als de zorg volgens Bureau Jeugdzorg gecoördineerd moet worden, staat hiervoor een aanbeveling in het indicatiebesluit. Een indicatie kan dan zijn: Jeugdhulp met plaatsing in een pleeggezin. De zorgaanbieder (De Triangel) bepaalt zelf de intensiteit van de pleegzorg.

Deeltijdverblijf is verblijf gedurende een deel van een etmaal en kan alleen in combinatie met 'jeugdhulp' geïndiceerd worden. (OTS) Dagpleegzorg is deeltijdverblijf. Weekendpleegzorg is 'verblijf' (minimaal een volledig etmaal). Weekendpleegzorg kan ook zonder jeugdhulpmodule geïndiceerd worden (vrijwillige pleegzorg).

Observatiediagnostiek heeft als doel het verkrijgen van informatie die Bureau Jeugdzorg nodig heeft om een indicatiebesluit te kunnen nemen. Bij pleegzorg gaat dit altijd gepaard met verblijf. Deze aanspraak bestaat voor een termijn van maximaal zes weken, zo nodig kan deze termijn éénmaal verlengd worden met zes weken.

2. Raamhulpverleningsplan door Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg maakt samen met de ouders van het kind een raamhulpverleningsplan. Dit is een totaalplan voor de diverse vormen van hulpverlening die een kind en zijn ouders nodig hebben. Hierin worden de doelen beschreven. Het 'verblijf' wordt geïndiceerd, het perspectief (hulpverleningsvariant of opvoedingsvariant) en de mogelijkheden worden beschreven. Zie hiervoor ook Hoofdstuk 2:pleegzorgvarianten.

Als een justitiële pleegzorgplaatsing noodzakelijk is, wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het perspectief van uw pleegkind. Als een kind langer dan 18 maanden buiten het ouderlijk gezin heeft gewoond, moet aandacht besteed worden aan de continuïteit van de verblijfplaats van het kind. Regelmatig moet overwogen worden of een ontheffing van de ouders nodig is en Bureau

Jeugdzorg moet rekening houden met het belang van uw pleegkind bij de overgang van het gezag naar u, de pleegouder.

Wanneer uw pleegkind langer dan 2 jaar in uw pleeggezin woont en er geen zicht is op terugkeer naar huis, dan hoeft er geen jaarlijkse herindicatie plaats te vinden.

3. Hulpverleningsplan door De Triangel

Binnen zes weken nadat een kind in een pleeggezin is geplaatst, wordt aan de hand van het raamhulpverleningsplan een hulpverleningsplan gemaakt door De Triangel. Dit is het onderdeel van de hulp die De Triangel gaat leveren. U, als pleegouder wordt hiervan de grootste uitvoerder. U wordt daarom hierin gehoord en gevraagd in te stemmen met het plan vóórdat het uitgevoerd kan gaan worden. De Triangel is er tevens voor verantwoordelijk de biologische ouders van uw pleegkind te informeren en hen zo mogelijk te betrekken bij de uitvoering van het hulpverleningsplan. Als terugkeer naar huis wordt beoogd, wordt intensief samengewerkt om dit mogelijk te maken. Wanneer de terugkeer van uw pleegkind naar zijn eigen ouders niet meer mogelijk is, zal De Triangel de ouders begeleiden in het aanvaarden van een andere rol als ouder. De Triangel bepaalt of het nodig is om intensieve begeleiding te bieden.

Uw pleegkind, -en daarmee ook uzelf-, is verplicht samen te werken met de (gezins-)voogd of casemanager van Bureau Jeugdzorg. Binnen 13 weken moet de hulp gestart zijn. De samenwerking eindigt wanneer uw pleegkind meerderjarig wordt of wanneer het ouderlijk gezag wordt hersteld. De Triangel informeert Bureau Jeugdzorg - wanneer de hulpverlening is gestart - over de voortgang en over de beëindiging van de plaatsing.

Als er sprake is van een crisissituatie, dan heeft een cliënt gedurende 4 weken recht op zorg zonder dat daar een indicatiebesluit aan ten grondslag ligt. Dat kan bijvoorbeeld een crisisplaatsing in een pleeggezin zijn. Binnen die 4 weken moet Bureau Jeugdzorg een 'indicatiebesluit voor vervolghulp' opstellen. Deze crisisopvangperiode van 4 weken kan niet verlengd worden.

Wat kan Bureau Jeugdzorg uw pleeggezin bieden

In principe biedt u, via De Triangel, hulp aan Bureau Jeugdzorg. Toch kan het zijn dat u zelf de hulp van Bureau Jeugdzorg inroept voor uw pleegkind.

Uw pleegkind is een kind dat al de nodige ervaringen heeft meegemaakt. Soms lukt het (even) niet om uw pleegkind voldoende te ondersteunen in zijn ontwikkeling. Omdat Bureau Jeugdzorg de instantie is die verwijzingen doet voor kinderen die hulp nodig hebben, kan uw pleegkind daar ook een beroep op doen. Wanneer samen met uw pleegzorgwerker vastgesteld wordt dat u voor uw pleegkind extra hulp nodig hebt, zal uw pleegzorgwerker uw pleegkind bij Bureau Jeugdzorg aanmelden voor doorverwijzing naar een geschikte hulpvorm. Voor een vrijwillig of met OTS geplaatst pleegkind moeten ook de ouders/plaatser hiermee instemmen. Voor een middels voogdij geplaatst pleegkind zal de plaatser toestemming moeten geven. Ook pleegoudervoogden kunnen zich tot Bureau Jeugdzorg wenden voor hulp aan hun pleegkind.

Bureau Jeugdzorg heeft een onafhankelijke vertrouwenspersoon die u kan ondersteunen met advies en kan bijstaan in het uitoefenen van de rechten van uw pleegkind. Wanneer u zich onheus bejegend voelt door Bureau Jeugdzorg kunt u een klacht indienen bij de klachtencommissie van Bureau Jeugdzorg (Zie ook Hoofdstuk 17: Belangenbehartiging.)

Toezicht

De inspectie Jeugdzorg houdt toezicht op de geleverde kwaliteit van zowel Bureau Jeugdzorg, AMK als de zorgaanbieders.